

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

Gambiya Ülke Bülteni 2014

GENEL BİLGİ

Resmi adı:	Gambiya
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Yahya JAMMEH
Yüzölçümü	11.295 km ²
Nüfusu	1.840.454
Okuma yazma oranı	40,1%
Konuşulan Diller	Resmi Dil: İngilizce, Yeral Diller: Mandinka, Wolof, Fula
Başlıca Şehirler	Banjul
Para Birimi	Dalasis (GMD)
Zaman Dilimi	GMT 0
Kur:	1 GMD=38,02\$

Gambiya 1965 yılında Birleşik Krallıktan ayrılarak bağımsızlığını kazanmıştır. 1982-1989 yılları arasında coğrafi olarak etrafını saran Senegal ile kısa süreli bir federasyon; "Senegambia" oluşumuna gitmiş ancak 1991 yılında imzalanan dostluk ve işbirliği anlaşması sonucunda söz konusu federasyon dağılmıştır. Federasyonun dağılmasının akabinde ülkedeki tansiyon artmış ve Yahya Jammeh tarafından 1994 yılında gerçekleştirilen askeri darbe sonucunda Devlet Başkanı düşürülmüş ve

siyasi faaliyetler yasaklanmıştır. 1996 yılında yeni anayasa ve seçimler 1997 yılında ise parlamento seçimleri gerçekleştirilmiş ve sivil hayata geri dönmüştür. Devlet başkanı 2001, 2006 yılındaki seçimlerle birlikte 24 Kasım 2011 tarihindeki seçimleri de %71,54 oy alarak kazanmıştır. 29 Mart 2012'de gerçekleştirilen parlamento seçimleri sonucunda devlet başkanı Jammeh'in partisi 'Alliance for Patriotic Reorientation and Construction (APRC)' 48 koltuğun 43'ünü kazanmıştır.

GENEL EKONOMİK DURUM

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
GSYİH (\$) (milyar dolar)	0,964	0,901	0,964	0,903	0,908	0,896
Büyüme (%)	3,6	5,7	6,4	6,5	-4,3	5,3
Kişi Başına Düşen GSYİH (\$)	589,189	535,626	557,595	508,294	497,302	477,652
Enflasyon Oranı (%)	4,5	4,6	5	4,8	4,6	6
İhracat (bin Dolar)	322,211	303,941	285,028	343,689	897,977	-
İhracat (%)	23,5	25,3	23,5	28,9	28,6	-
İthalat (bin Dolar)	13,670	66,026	34,985	94,731	145,196	-
İthalat (%)	39,9	41,7	42,1	47,2	50,7	-
Toplam Yatırımlar (%)	15	19,6	21,4	19,2	23,1	-
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-0,118	-0,111	-0,154	-0,14	-0,154	-0,145
Cari İşlemler Dengesi (%)	-12,3	-12,3	-16	-15,5	-17	-16,2

Kaynak : Dünya Bankası&IMF

Gambiya ekonomisi, küçük ölçekli dar tabanlı ve büyük ölçüde yeniden ihracat ticaretiyle (mal ihracatının %80'ini karşılamakta) açıklanabilir. Ülke 2004-2012 yılları arasında istikrarlı bir makroekonomik performans sergileyerek, yıllık ortalama yüzde 5-6 oranında büyüme gerçekleştirmiştir. Ülkede hizmetler sektörü (%58) ön plana çıkarken, tarım (%30) ve hayvancılık (%12) onu izlemektedir.

Ülkenin yakaladığı büyüme trendi tarım sektöründeki büyümeden kaynaklanırken, nüfusun 3/4'ü geçimlik tarım ile uğraşmakta, sektör GSYİH'nın 1/3'ünü karşılamaktadır. Ekonomi genel olarak incelendiğinde işçi dövizlerine ve turist gelirlerine bağlıdır. Küçük ölçekli üretim faaliyetleri fındık, balık ve ham deri işlemlerine dayanmaktadır. Doğal güzellikleri ve Avrupa'ya yakınlığı, Gambiya'nın Batı Afrika'daki en önemli turizm merkezlerinden biri haline gelmesini sağlamıştır.

2011 yılında Avrupa'daki ekonomik krize rağmen turizm sektörü GSYİH'ya %20 oranında katkıda bulunmuştur.

Her ne kadar tarım sektörü ülke ekonomisinde büyük bir rol oynasa da Gambiya'nın gıda ihtiyacının %50'sini ithal ediyor olması sorun yaratmaktadır. 2011 yılında %4.8 olarak gerçekleşmiştir. Bütçeye yönelik kemer sıkma politikası uygulanmasının ardından bütçe açığı 2010 yılında %5.4, 2011'de %4.2'ye gerilemiştir. Yükselişte olan ticari açık nedeniyle, 2010 yılında GSYİH'in %17.0'sine denk gelen cari açık, 2011'de %17.5'a doğru derinleşmiştir. Hükümetin ithalatı azaltmaya yönelik politikalar uygulaması sebebiyle açığın düşüş trendine girmesi beklenmektedir.

Ülkenin ekonomik gelişimi ikili veya çok taraflı yardımlara, ekonomi yönetimi ise bu bağışçılar tarafından verilen teknik yardımlara dayanmaktadır. 2011 yılında GSYİH'nın %55'i oranında olan borç, uluslararası bağışçılar ve borç sağlayan kuruluşları Gambiya'nın maliye politikaları ve borç yükü konusunda endişelendirmektedir. Özellikle dış borçlanma, vergi politikası, gelirlerin yönetimi ve kamu finansmanının yönetimi konusunda hükümet bir dizi reforma gitmiştir.

Gambiya makroekonomik açıdan son yıllarda belirgin bir büyüme içine girmiştir. Ancak hala bazı eksiklikler söz konusudur; bütçe açığı, reel faiz oranlarının yüksek olması, borç ödemelerinin bütçe üzerinde baskı yaratması ve bankacılık sektörünün rekabet gücünün olmaması hükümeti zor durumda bırakmaktadır. Hükümet bu sorunu aşabilmek için sıkı bir mali politika, ölçülü bir bütçe ve tutucu bir para politikası uygulamaktadır.

Ülkede istihdam ciddi bir sorundur. İşsizlik oranının %40 civarında seyrettiği tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda ülke, istihdama öncelik veren *GAMJOBS 2007-11* programını uygulamaya başlamış ve bu doğrultuda gençlere istihdam yaratmak amacıyla birçok projeyi hayata geçirmiştir. 2012-15 döneminde uygulanacak olan büyümeyi hızlandırma ve istihdam yaratmaya yönelik yeni program ise (*Programme for Accelerated Growth and Employment - PAGE*) yoksulluk ve işsizliği azaltmayı hedeflemektedir.

BAŞLICA SEKTÖRLER

Tarım

Tarım, gıda ve petrol ürünlerindeki fiyat artışı sonrasında kalkınma için öncelikli sektör haline gelmiştir. Sektör, GSYİH'ya %30 oranında katkıda bulunurken, toplam iş gücünün yaklaşık %75'ini istihdam etmektedir. 558.000 hektarlık ekilebilir araziye sahip olan ülkede sadece 200.000 hektar üzerinde yağmur suyu ile tarım yapılmaktadır. Sektör ülkenin gıda ihtiyacının yaklaşık %50'sini karşılamaktadır. Bunun yanı sıra, Gambiya nehrinden, yağmur hasatı ve fosil sular sayesinde ülkede sulamalı tarım önemli bir yer taşımaktadır.

Tarım sektörü, gelirlerin yükseltilmesi, gıda güvenliğinin sağlanması ve fakirliğin azaltılmasının (ülkedeki fakir nüfusun %72'si tarım sektöründe istihdam edilmektedir) sağlanması adına ülkede yatırım yapılabilecek en önemli sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Ülkedeki düz arazilerde pirinç, yer fıstığı, iri taneli buğday, pamuk üretimi ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra hayvancılık sektörü tarımsal GSYİH'nın %33'ünü, yer fıstığı %23'ünü, diğer ekinler %43'ünü oluştururken, balıkçılık, tarımsal GSYİH'ya %3, ormancılık ise %2 oranında katkıda bulunmaktadır. Gambiya mutfağında pirinç önemli bir yere sahip olup ihtiyacı olan pirincin büyük kısmını ithal etmektedir.

Gambiya 2020 vizyonu çerçevesinde tarım sektöründe İhracat Odaklı Tarım ülkesi olmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda ürünlerin kalitesinin uluslararası standartlara kavuşturulması amaçlanmaktadır. 2010 yılında Tarım Bakanlığı ve FAO'nun birlikte gerçekleştirdikleri Gambiya Ulusal Tarım Planı (Gambia National Agricultural Plan- GNAIP) yürürlüğe girmiştir. Plan, gıda güvenliğinin sağlanması, gelir dağılımının eşitlenmesi, kadın ve gençlerin istihdam edilmesini ve suyun etkili kullanılmasını sağlamayı planlamaktadır.

Balıkçılık

Balıkçılık sektörü hem deniz hem de nehir balıkçılığı açısından oldukça verimli olup, uluslararası arenada rekabete açıktır. Ülke pelajik balık kaynakları açısından oldukça zengindir. Balıkçılık sektöründe acil yatırım fırsatları bulunmaktadır. Ülkede demersal, kabuklular, kafadan bacaklılar, yumuşakçalar başta olmak üzere, açık deniz balıkçılığı ürünleri (sardalya, barbun, istavrit, tirsi balığı, kedi balığı....) gibi çok çeşitli üretim yapılmaktadır. 4.000 km²lik kıta sahanlığına ve 19.500km²lik Özel Ekonomik Bölge'ye sahip olan Gambiya'da yıllık 75.000 ton üretim yapılmakta olup, söz konusu rakam ülke potansiyelinin altındadır ve balıkçılık büyük oranda yerel balıkçılık ve küçük yakalamalar şeklinde gerçekleştirilmekte olup, ticari balıkçılık yabancı tekneler tarafından yapılmaktadır.

Ülkede balıkçılığın bütün yıl yapılabilmesi ve ülkenin Avrupa Birliği ile imzaladığı Afrika-Karayip-Pasifik ve Cotonou Anlaşması sayesinde deniz ürünleri ticaretinde avantajlar sağlanmaktadır. Ülke balık ve karides çiftlikleri, balık işleme tesisleri, balık yetiştiriciliği, soğuk hava tesisleri, trol tekneleri ve balık araçlarının finansmanı konusunda fırsatlar sunmaktadır.

Sektör GSYİH'ya %3 oranında katkı yaparken, nüfusun %3'ünü istihdam etmektedir.

Sektörün zayıf alanları temel ekipmanlardan yoksunluk, zayıf altyapı, yetersiz resmi ve özel sektör kapasitesidir. Bu şartlar altında ticari balıkçılık teknelerinin sayısı sadece 40 adet olup, ülke ekonomisine çok ufak bir katkıda bulunabilmektedir. Aynı zamanda söz konusu teknelerin kara üzerinde yakaladıklarını işleyebilecekleri bir alanları da bulunmamaktadır. Bütün bu eksiklikleri gidermek ve deniz kaynaklarının verimli kullanılabilmesi adına Gambiya hükümeti 2007 yılında Balıkçılık Yasasını ve 2008 yılında Balıkçılık Önlemleri Yasasını çıkartmıştır. Hükümetin amacı balıkçılık sektörünü fakirliğin azaltılması ve sosyoekonomik gelişime katkıda bulunacak seviyeye getirmektir.

İmalat Sanayi

Gambiya imalat sanayi sınırlı sayıda birbirine bağlı imalat firmaları tarafından oluşturulmuştur. Sektör orta ölçekli firmalardan oluşmakta olup, söz konusu firmalar genel olarak kentlerde ve kent çevrelerinde yerleşiklerdir. Hükümetin sanayi üretimini ve geliştirilmesini arttırma çalışmalarına rağmen sektörün GSYİH'ya katkısı hala düşük bir seyir izlemektedir. Gambiya Yatırımları ve İhracatı Destekleme Ajansı tarafından tarım, gıda işleme, balıkçılık ve çiçekçilik sektöründeki imalata ilişkin yapılacak yatırımlarda Avrupa Birliği gibi büyük uluslararası pazarlara ulaşım, hızla artan döviz potansiyeli ve söz konusu sektörlerde minimal ithalat ile maksimum ve hızlı büyüme konusunda destek sağlanmaktadır. Hafif imalat sanayi tesisleri Serbest İhracat İşleme Bölgesinde faaliyet gösterebilmektedir. Eczacılık, kozmetik, ambalaj malzemeleri, seramik karolar, vitrifiye, giysi, maden suyu ve deri ayakkabılarda yatırım

potansiyeli mevcuttur. Ayrıca ithalat, yeniden işleme ve yeniden paketleme konularında da yatırım potansiyeli vardır.

Enerji

Gambiya hükümeti, ulusal enerji politikası kapsamında yenilenebilir enerji sektöründe özel sektör yatırımlarının önünü açmaya çalışmaktadır. The National Water and Electricity Company (NAWEC), elektrik üretimi, su, elektrik dağıtım ve iletimi ile kanalizasyon işlerini gerçekleştiren bir şirkettir. Gambiya elektrik temini sistemi Greater Banjul bölgesindeki İletim ve Dağıtım Sistemi tarafından gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra altı kırsal bölgede bağımsız elektrik şebekesi mevcuttur. NAWEC, 2020 yılına kadar kapasitesini 180 Megawatta çıkartmayı hedeflemektedir.

Halihazırda bağımsız elektrik üreticisi (Independent Power Producer-IPP) 25 Megawatt kapasitesiyle NAWEC'in üretim kapasitesine destek vermektedir. Bunun yanı sıra kısa süre önce Batunkunku şehrinde rüzgar enerjisi üretimi için bir lisans verilmiştir. Söz konusu proje çerçevesinde rüzgar türbinlerinin 150 KW kapasitesinde olması ve projenin ülkenin alternatif enerji kaynaklarına yönelmesinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir.

Gambiya'nın başlıca enerji kaynakları: yakacak odun, elektrik, petrol ithalatı ve LPG'dir.

Ülke yetersiz üretim kapasitesi ve hükümetin güneş enerjisi ve rüzgar enerjisi alanında yapılacak yeşil enerji projelerini desteklemesi gibi konularda yatırım fırsatlarına sahiptir.

Banjul Limanı

Banjul limanı Gambiya'nın deniz ticareti ve dünyanın en yoğun nakliye rotalarından biridir. Liman, Gambiya Liman İşletmeleri tarafından idare edilmekte olup, Gambiya Nehrinin ağzında yer almaktadır. Liman 300 milyonluk ECOWAS pazarı için merkez konumdadır. Banjul Limanı yıllık 1.5 milyon tonluk kargo kapasitesine sahiptir. Liman Batı Afrika'nın en güvenli ve verimli kullanılan limanı olarak adlandırılmaktadır.

Turizm

Turizm Gambiya ekonomisinin en hızlı büyüyen sektörüdür. Sektör Gambiya'nın en önemli döviz kaynağı olup, aynı zamanda en çok istihdam sağlayan sektördür. Ülkenin GSYİH'nın %16'sı turizm gelirlerinden oluşmakta ve büyük yatırım olanakları barındırmaktadır.

Ülkede özellikle lüks otel yatırımlarına ihtiyaç duyulurken, Gambiya nehri üzerinde cruise taşımacılığı, eko turizm ve balıkçılık sporu ile ilgili yatırım fırsatları bulunmaktadır.

Hükümet turizm promosyon faaliyetlerine devam ederken özel sektörü yatırım yapması için teşvik etmekte ve varolan Turizm Geliştirme Bölgesi'ni sağlamlaştırma çalışmaları gerçekleştirirken bir yandan da yeni bölgeler oluşturmayı amaçlamaktadır. Yeni açılacak bölgelerde kurulacak 4 ve 5 yıldızlı otel, kongre merkezleri, spor ve eğlence merkezleri, eko turizm ve nehir turizminin artırılması yolunda gerçekleştirilecek yatırımlarda araziler ücretsiz olarak temin edilecek olup, bürokratik işlemler hızlandırılacaktır.

YATIRIM ORTAMI

Gambiya hükümeti yatırımlara ilişkin olarak açık bir politika izlemektedir. Her ne kadar bütün sektörlerde yatırımlar desteklense de hükümet, tarım, balıkçılık, turizm, ormancılık, imalat, enerji, maden sektörlerindeki yatırımlara öncelik tanımaktadır. Hizmet sektörü GSYİH'nın %60'ını oluşturmaktadır. Bu nedenle hükümetin yatırım önceliği bu sektördedir. Gambiya 2020 yılına kadar Batı Afrika'nın ticaret ve teknoloji merkezi olmayı planlamaktadır. Hizmet sektörü özellikle ulaştırma, telekomünikasyon, ticaret ve finansal hareketler, turizm, bilişim teknolojisi, hükümet ve profesyonel hizmetlere (eğitim, araştırma, danışmanlık, sağlık, hukuk, işletme, müşavirlik) dayanmaktadır.

Üretim sektörü hafif imalat, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli sanayi faaliyetlerine dayanmaktadır. Bu doğrultuda 1997 yılında Ulusal Sanayi Politikası (The National Industrial Policy) oluşturulmuş ve öncelikle ihracata yönelik yabancı yatırımın sağlanması ve iç piyasaya hizmet edecek yerel ve yabancı yatırımın sağlanması hedefine yönelmiştir. Hükümet serbest ekonomik ve serbest sanayi bölgelerinin oluşturulmasını desteklemektedir. Bu bölgelerin kurulması Serbest Bölge Otoritesine (Free Zone Authority) bağlı kılınmıştır.

➤ Yatırım Mevzuatı

Gambiya'da yatırım yapabilmek için;

- Yatırım mutlaka Gambiya yasalarına uygun olarak kurulmuş bir şirket veya ortaklık tarafından gerçekleştirilmelidir.
- En düşük yatırım 100.000 dolar olmalıdır.
- Yatırım aşağıdaki belirlenen sektörlerde gerçekleştirilmelidir.

SEKTÖR	FAALİYET ALANI
TARIM	<ul style="list-style-type: none">• Ekinler: yer fıstığı, kaju, susam, pamuk, tahıllar• Hayvancılık: besi ve kümes hayvancılığı, et işleme, tabakhane ve canlı hayvan ihracatı• Çiçekçilik ve bahçecilik• Tarımsal işleme
BALIKÇILIK	<ul style="list-style-type: none">• Su ürünleri yetiştiriciliği: balık ve karides çiftliği• Endüstriyel düzeyde balıkçılık ve balık işleme tesisleri
TURİZM	<ul style="list-style-type: none">• Eko-Turizm: ulusal miras ve diğerleri• Turizm: moteller, turist kampları, nehir turları• 4-5 yıldızlı otel inşası
ORMANCILIK	<ul style="list-style-type: none">• Özel/kamu orman parklarının oluşturulması• Tarımsal ormancılığın geliştirilmesi
İMALAT	<ul style="list-style-type: none">• Montaj ve paketleme• İşleme• Döküm ve dövme• Tıbbi ilaçlar ve kozmetikler
ENERJİ	<ul style="list-style-type: none">• Elektrik üretimi ve dağıtımı• Yenilenebilir enerji: güneş, rüzgar, su
BECERİ GELİŞTİRME	<ul style="list-style-type: none">• Mesleki eğitim: marangozluk, kaynakçılık, duvarcılık• Uzmanlaşma: elektronik, bilgisayar vb.
DİĞER	<ul style="list-style-type: none">• Finansal hizmetler• Off-shore hizmetleri• Sağlık ve veterinerlik hizmetleri

	<ul style="list-style-type: none"> • Nehir ve hava taşımacılığı • Bilişim teknolojileri
MADEN ARAMA VE İŞLEME	<ul style="list-style-type: none"> • Petrol arama (Petrol yasası ve düzenlemelerine tabi) • Değerli taşların çıkartılması (mineral yasasına tabi)
İLETİŞİM	<ul style="list-style-type: none"> • Ulaştırma (kara, hava,su) • İletişim ekipmanları

Gambiya'ya veya Gambiya'dan farklı bir ülkeye yapılan para transferleri için herhangi bir işlem limiti bulunmamaktadır. Ayrıca Gambiya'da döviz alım-satımı serbest olup yatırımla alakalı sermayenin yurt dışına giriş veya çıkışında herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Gambiya'da stratejik olarak görülen, hava alanları, limanlar, su, elektrik, telekomünikasyon ve petrol ürünleri ile ilgili bütün ticaret devlete ait tekel şirketler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Yatırım Teşvikleri:

- Gambiya hükümeti aşağıdaki koşullarda gümrük vergilerinde muafiyet sağlamaktadır
 - Projede kullanılacak onaylanmış sermaye ekipmanları, makinalar, aletler, mobilyalar ve teçhizatlar,
 - Üretim sürecinde kullanılacak onaylanan miktarda yarı-mamul, yedek parça, hammadde ve diğer malzemeler
- Yukarıda belirtilen ithal edilen malların satışlarında vergi muafiyeti
- İşletme vergisinden muafiyet
- Uygulanan muafiyet oranları aşağıda belirtilmektedir. Söz konusu teşvikler genel vergi yasasına tabiidir.

YIL	BİNA	TESİS	TECHİZAT	DİĞER
1	%10	%20	%20	%20 (fiyat üzerinden)
2	%10	%20	%20	%20 (fiyat üzerinden)
3	%10	%20	%20	%20 (fiyat üzerinden)
4	%10	%20	%20	%20 (fiyat üzerinden)
5	%10	%20	%20	%20 (fiyat üzerinden)
6-10	%10 (Her sene)	-	-	-

- Yatırım için önerilen alanlar üzerinde oluşturulacak yerleşim yerleri ve altyapı tesisleri sağlanması konusunda firmalar tercihi muameleye tabi tutulmaktadır.

Yukarıda belirtilen teşviklerin uygulanmasından Devlet Bakanlığı sorumludur.

Kurumsal Çerçeve

Gambiya hükümeti yatırım politikası, yatırımcıların teşvik edilmesi ve yatırımcılara ülkenin doğru tanıtılması için uygun bir kurumsal çerçeve belirlemiştir. Bu doğrultuda ağır bürokratik prosedürleri hafifletmek adına 'one-stop shop', tek durak noktası sistemi hayata geçirilmiştir. Bu sistemin işletilebilmesi adına 2010 yılında Ticaret, Sanayi ve İstihdam Bakanlığı bünyesinde

Gambiya Yatırımları ve İhracatı Destekleme Ajansı (Gambia Investment & Export Promotion Agency- GIEPA) kurulmuştur. Ajans, ülkede yatırımların geliştirilmesi dışında, yatırımcıların ihtiyaç duydukları sertifikalar, lisansların sağlanması ve ülkede yeni bir yatırımın kurulması için gerçekleştirilmesi gereken adımlar ile ilgili olarak firmalara yardımcı olmaktadır. Ayrıca özel yatırımların sertifikalandırılması hususunda hükümet birimleri ile koordineli çalışmaktadır.

Özel Yatırım Sertifikası Teşvikleri

Söz konusu sertifika hükümet tarafından belirlenen öncelikli sektör ve bölgelerde gerçekleştirilecek yatırımlarda geçerlidir.

Öncelikli sektörler daha önce de belirtildiği gibi; tarım, balıkçılık, imalat, turizm, ormancılık, enerji, madencilik, finansal ve diğer hizmetler için geçerli olup, öncelik verilen bölgeler; Batı Bölgesi (Foni, Doğu ve Orta Kombo- Brikama şehri dışında), Alt, Orta ve Üst Nehir Bölgeleri, Kuzey Bank Bölgesini kapsamaktadır.

Özel yatırım sertifikası yeni yatırımlarda;

- Banjul bölgesindeki yatırımlar için 5, Banjul dışındaki bölgeler için 8 yıla kadar işletme vergisinden muafiyet sağlamaktadır.
- Anlaşmanın imzalandığı günden itibaren üretim tesisleri, inşaat malzemeleri ve yedek parçaların ithalatından gerçekleştirilecek satış vergisi üzerinden 5 yıllık bir muafiyet sağlamaktadır. Ayrıca hammadde ve ara girdilere ilişkin olarak yine 5 yıllık bir muafiyet söz konusu olup, muafiyet işletmenin başladığı günden itibaren geçerlidir.

Ancak bütün bu muafiyetlerden yararlanabilmek için en az 250.000 dolar tutarından bir yatırımın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

İhracat İşleme Bölgeleri

İhracat işleme bölgelerinde kurulan şirketlerin tabii oldukları muafiyetler firmanın ihraç ettiği ürünlerin oranına göre değişiklik göstermektedir. %80'in üzerinde ürün ihraç eden firmalar için uygulanacak muafiyetler:

- Gider vergisi ve satış vergisinden muafiyet
- Kurumlar ve ciro vergisi üzerinden muafiyet
- Hisseden kaynaklı stopaj vergisinden muafiyet
- Belediye vergisi üzerinden muafiyet
- Tenzilat muafiyeti
- Üretim sürecinde kullanılacak makinaların vergisiz ithalatı

Yukarıda bahsedilen imtiyazlar ihracat lisansına göre 10 yıla kadar devam edebilmektedir.

Mallarını %30 ila %80 arasında ihraç eden firmalar ise; %10 oranında kurumlar ve ciro vergisi vermekteler. Bunun yanı sıra ihracat pazarı istihbaratından ve uluslararası Pazar kampanyalarından yararlanma imkanına sahipler.

DIŞ TİCARET

Gambiya'nın Dış Ticareti (bin \$)

	2007	2008	2009	2010	2011
İhracat	12.518	13.921	66.026	34.985	94.731
İthalat	320.944	329.402	303.941	285.028	343.689
Hacim	333.462	343.323	369.967	320.013	438.420
Denge	-308.426	-343.323	-237.915	-250.043	-248.958

Kaynak: TradeMap

Gambiya'nın başlıca ihraç ettiği ürünler flament, yarfıstığı ürünleri, balık, pamuk linteri ve palm çekirdeği yağı iken, başlıca ihtal ettiği ürünler ise gıda ürünleri, mamul maddeler, akaryakıt, makine ve taşıma ekipmanlarıdır.

Gambiya'nın Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler (1000 \$)

Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
Senegal	3.150	2.424	17.683	5.566	33.411
Gine	18	19	15.799	2.017	21.945
Mali	6	123	89	156	15.813
Gine Bisau	8	6	9.255	817	10.735
Çin	73	295	1.378	208	2.950
Hindistan	94	2.429	2.934	2.825	2.440
Birleşik Krallık	2.471	1.408	4.918	8.868	2.244
Fansa	1.708	258	4.851	5.610	1.494
Hollanda	810	1.621	854	772	736
İspanya	364	1.216	201	608	458
DİĞER	3.816	4.122	8.064	7.538	2.505
TOPLAM	12.518	13.921	66.026	34.985	94.731

Gambiya'nın İhracatı(1000 \$)

FASIL ADI	2007	2008	2009	2010	2011
Sentetik veya suni flament	25	93	16.433	0	41.365
Hazır tekstil ürünleri	380	415	648	521	5.222
Süt ve süt ürünleri, kuş yumurtaları, doğal bal ...	9	6	3.858	281	4.113
Plastik ve mamülleri	4	25	1 432	1.295	4.035
Balık ve kabuklu deniz hayvanlarının etleri	25	58	1.200	948	3.788
Yağlar, hayvansal / bitkisel yağlar ve bunların ayrıştırılma ve damıtılmasından meydana gelen ürünler	2.986	79	7.390	6.957	3.625
Şeker ve mamülleri	0	2	775	753	3.479
Kahve, çay, Paraguay çayı ve baharat	46	0	3.376	129	3.144
Balık ve kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	3.159	3.427	4.057	5.939	2.901

DİĞER	5.884	9.816	28.289	18.162	23.104
TOPLAM	12.518	13.921	66.026	34.985	94.731

GAMBİYA'NIN BAŞLICA İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER (1000 \$)

Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
Fildişi Sahili	21.532	29.451	43.470	56.167	72.510
Brezilya	11.363	14.114	17.321	37.127	33.306
Çin	34.013	35.467	34.929	21.287	30.059
Senegal	8.819	9.890	5.568	6.102	16.549
Birleşik Krallık	24.722	26.676	23.650	11.161	16.177
Belçika	12.384	10.023	11.420	8.103	15.278
Hollanda	17.991	23.195	17.244	16.740	13.882
Türkiye	1.713	1.577	8.510	6.578	13.227
Malezya	1.883	4.004	13.611	5.203	12.348
Almanya	26.347	35.837	17.223	9.095	11.807
DİĞER	160.177	139.168	110.995	107.465	108.546
TOPLAM	320.944	329.402	303.941	285.028	343.689

GAMBİYA'NIN İTHALATI (1000 \$)

FASIL ADI	2007	2008	2009	2010	2011
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler	54.561	65.531	47.257	58.346	75.688
Tahıl	22.527	27.174	30.499	21.396	30.635
Makine, elektrikli ev aletleri ve elektronik malzemeler ve parçaları	20.042	14.721	14.937	23.059	23.785
Otomobil, traktör, bisiklet, motorsiklet ve diğer araçlar	43.892	39.498	30.921	23.822	22.623
Yağlar, hayvansal / bitkisel yağlar ve bunların ayrıştırılma ve damıtılmasından meydana gelen ürünler	18.915	17.703	22.553	12.188	18.248
Şeker ve şeker mamulleri	16.830	12.301	12.906	22.762	14.473
Makineler, nükleer reaktörler, kazanlar ve motorları	16.447	12.747	16.256	14.551	12.150
Değirmencilik ürünleri; malt, nişasta, kola, inulin	8.352	7.320	8.240	12.609	11.665
Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar; sıva, kireç ve çimento	6.757	10.674	14.601	9.686	11.521
Eczacılık ürünleri	8.899	8.691	13.325	3.312	10.435
DİĞER	103.722	113.042	92.446	83.297	112.466
TOPLAM	320.944	329.402	303.941	285.028	343.689

TÜRKİYE - GAMBİYA İKİLİ EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİ

ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Anlaşma	İmza Tarihi
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar	14.02.1989
Gambiya Hükümeti ile Türkiye Arasında İmzalanan Teknik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasına Dair Karar	11.11.1989
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması'nın Onaylanması Hakkında Karar	11.07.1999
Türkiye Cumhuriyeti ve Gambiya Cumhuriyeti Arasındaki Teknik İşbirliği Programının Bir Parçası Olarak İnşa Edilen Dökümhanenin Tamamlanması ve Teslimi Hakkında Protokol'un Onaylanması Hakkında Karar	29.11.1999
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Pasaport Hamilleri İçin Vizelerin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Anlaşma'nın Onaylanması Hakkında Karar	06.12.2012

TİCARİ İLİŞKİLER

TÜRKİYE - GAMBİYA İKİLİ TİCARETİ

Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
1997	518.826	372.300	146.526	891.126
1998	1.383.830	599.412	784.418	1.983.242
1999	818.585	156.092	662.493	974.677
2000	1.848.697	47.658	1.801.039	1.896.355
2001	3.335.503	119.913	3.215.590	3.455.416
2002	6.122.089	0	6.122.089	6.122.089
2003	10.024.333	327.843	9.696.490	10.352.176
2004	14.360.455	7.341	14.353.114	14.367.796
2005	10.343.671	184.725	10.158.946	10.528.396
2006	11.029.576	0	11.029.576	11.029.576
2007	17.663.632	116.352	17.547.280	17.779.984
2008	17.361.237	980	17.360.257	17.362.217
2009	20.720.197	10.889	20709.308	20.731.086
2010	20.696.689	10.010	20.686.679	20.706.699
2011	40.350.445	45.964	40.304.481	40.396.409
2012	35.101.153	1.015.817	34.085.336	36.116.970
2013	34.063.461	493	34.062.968	34.063.954

Kaynak: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

2013 yılında Türkiye'nin Gambiya'ya ihracatı bir önceki yıla nazaran yaklaşık 1 milyon dolar azalarak 34 milyon dolar olarak gerçekleşirken ithalatı 1 milyon dolar azalarak 493 dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fasıl Bazında Türkiye'nin Gambiya'ya İhracatı (\$)
Başlıca Ürünler 2011-2012

<u>FASIL ADI</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>
Buğday ve mahlut unu, bulgur, irmik ve pellet	17.680.992	16.821.098
Demir veya çelikten (alaşımli, alaşimsız) filmaşın, çubuk ve profiller	3.648.928	4.362.603
Ekmekçilik ve pastacılık ürünleri, makarna	2.409.416	3.190.159
İşlenmiş tütün	3.077.670	2.297.494
Başka yerde sınıflandırılmamış gıda mustahzarları	1.761.493	1.972.014
Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	623.647	915.429
Kağıt, kağıt hamuru, karton ver selülozik liflerden mamul eşya	493.223	887.385
Alkolsüz içecekler	1.179.652	856.389
Rafine edilmiş petrol ürünleri	717.800	766.240
Demir veya alaşimsız çelikten kaplanmamış yassı hadde mamulleri	347.184	439.290
DİĞER	8.410.440	2.593.052
TOPLAM	40.350.445	35.101.153

Kaynak: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

Fasıl Bazında Türkiye'nin Gambiya'dan İthalatı (\$)
Başlıca Ürünler 2011-2012

<u>FASIL ADI</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>
Gemiler ve suda yüzen taşıtlar	0	1.015.300
İşlenmiş tütün	0	517
DİĞER	45.964	0
TOPLAM	45.964	1.015.817

Kaynak: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

Gambiya'ya ihracatımızda başlıca maddeler buğday ve mahlut unu, bulgur, irmik ve pellet demir veya çelikten (alaşımli, alaşimsız) filmaşın, çubuk ve profiller ve işlenmiş tütün olurken, ithalatımız ise sadece gemiler ve suda yüzen taşıtlar ve işlenmiş tütündür.

	<p style="text-align: center;">Türk-Gambiya İş Konseyi (2011) Muhatap Kuruluş :Gambiya Ticaret ve Sanayi Odası Türk Tarafı Başkanı : T. Emir Kanpulat Firma ve Unvanı : Evkan Gıda Yönetim Kurulu Başkanı Karşı Kanat Başkanı :Alieu Secka/CEO</p>	
---	---	---

Faydalı Linkler

T.C. BANJUL BÜYÜKELÇİLİĞİ

Adres: 29 Kaira Avenue 4th Street Brufut Gardens Banjul- The Gambia

Telefon: 002204410321 - 002204410286

Faks: 002203013618 - 002203922875

e-mail: embassy.banjul@mfa.gov.tr

GAMBİYA CUMHURİYETİ ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Kançılarya: Hilal Mah. Hollanda Cad. No:31 Yıldız, Ankara

Telefon: (312) 442 57 71

Faks: (312) 442 57 07

e-mail: gamembank@gmail.com